

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

w sprawie **S. D.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozważeniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 sierpnia 2020 r.,

kwestii wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt II K (...),

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k.

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie S. D. , zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...).

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt II K (...), S. D. został uznany za winnego popełnienia 4 przestępstw, a to: z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., z art. 586 k.s.h., z art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 1 k.k. i art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. oraz z art. 299 § 1 k.k., za które wymierzono mu stosowne kary jednostkowe, a po

połączeniu tych kar orzeczono kary łączne 2 lat pozbawienia wolności i 250 stawek dziennych grzywny po 50 zł każda. Orzeczono też na podstawie art. 41 § 1 k.k. i art. 43 § 1 k.k. środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk członka zarządu i prokurenta w spółkach kapitałowych na okres 3 lat.

Wyrok ten, zaskarżony apelacją obrońcy oskarżonego S. D. , został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II AKA (...).

Po wydaniu wyroku przez Sąd odwoławczy obrońca skazanego S. D. złożył pismo określone jako „wniosek o wznowienie z urzędu postępowania sądowego ze względu na ujawnienie się uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na fakt, iż w składzie sędziowskim brał udział sędzia powołany przez Prezydenta na wniosek nowej KRS SSA M. C. ”. Powołując się na art. 542 § 3 k.p.k. oraz art. 542 § 1 k.p.k. wniósł o:

„1. wznowienie z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym (wyrokiem – uzup. SN) Sądu Apelacyjnego w (...)z dnia 14.92. (tak w oryginale – uw. SN) 2020 r. (II Aka (...)) w sprawie S. D. skazanego z art. 286 § 1 k.k. 274 § 1 k.k., 586 k.s.h., 296 § 1 k.k. 284 § 2 k.k. 294 i 299 § 1 k.k.)

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie (sprawy – uzup. SN) Sądowi Apelacyjnemu w (...)).

W uzasadnieniu autor pisma nadmienił, że „jak ustalił oskarżony po rozprawie w składzie trzy osobowym sędziów jeden z nich był powołany do Sądu Apelacyjnego” oraz że „zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I - 4110-1/20 nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.” Zdaniem obrońcy, „w świetle powyższej uchwały jednoznacznie wynika, iż skład Sądu Apelacyjnego nie był prawidłowo obsadzony i w związku z tym niniejszy wniosek jest zasadny”.

Kolejnym pismem obrońca ponownie zakomunikował, że zwraca się „z wnioskiem o wznowienie postępowania sądowego z uwagi na fakt, iż w składzie

orzekającym przed drugą instancją orzekał sędzia nieuprawniony”, nadto wystąpił o „wstrzymanie wykonania kary” (mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu wznowieniowym art. 532 § 1 k.p.k. mówi o wstrzymaniu wykonania zaskarżonego orzeczenia).

Celowe będzie odnotować, że inny obrońca skazanego S. D. wniósł do Sądu Najwyższego kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...), w której podniósł m.in. zarzut zaistnienia uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., mającego wynikać z faktu zasiadania w składzie orzekającym sędziego M. C. . Z uwagi na treść art. 542 § 4 k.p.k. należy zaznaczyć, że kasacja ta (sygn. akt sprawy IV KK (...)) nie została dotąd rozpoznana.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności, pomijając usterki natury redakcyjnej pisma obrońcy skazanego S. D. (oprócz błędów pisarskich np. nie jest jasne, dlaczego jest w nim mowa, że jeden z członków składu orzekającego był powołany do Sądu Apelacyjnego, gdy w składzie tym zasiadało dwóch sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) oraz sędzia delegowany do tego Sądu), należy zwrócić uwagę, że pismo wadliwie zostało określone jako „wniosek o wznowienie z urzędu postępowania”. Skoro bowiem wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48), to obrońca powinien określić wspomniane pismo jako wystąpienie w trybie art. 9 § 2 k.p.k., sygnalizujące potrzebę rozważenia przez Sąd Najwyższy zasadności wznowienia postępowania z urzędu (zob. uzasadnienie powołanej uchwały SN, także postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2011 r., II KZ 10/11). Tak też po myśli art. 118 § 1 i 2 k.p.k. przedmiotowy „wniosek” został potraktowany. Z kolei przejawem braku dbałości autora pisma o należyte zaprezentowanie sygnalizowanej okoliczności jest gołosłowne, niewsparte konkretnymi danymi twierdzenie, że sędzia M. C. na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Z

urzędu ustalono, że tak faktycznie było, bowiem powołanie to nastąpiło postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 października 2019 r., nr 1130.49.2019 (M.P. z 2020 r., poz. 19), na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa zawarty w uchwale z dnia 11 grudnia 2018 r., nr (...)

Wyjaśniając zaś powody niestwierdzenia w niniejszej sprawie podstaw do wznowienia z urzędu postępowania należy podkreślić, że stawiając tezę o nienależytej obsadzie sądu orzekającego w sprawie S. D. , obrońca powołał uchwałę trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. – tezę ujętą w pkt 2. – jednak w sposób nieoddający pełnej jej treści. Mianowicie pominął fragment wskazujący, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) nie zachodzi wyłącznie dlatego, że w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., ale dopiero wtedy, kiedy „wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Myśl ta została rozwinięta w pkt VII uzasadnienia uchwały, w szczególności Sąd Najwyższy wyjaśnił, że mechanizm ustalania przesłanek stosowania art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (także art. 379 pkt 4 k.p.c.) powinien polegać na ocenie zarówno stopnia wadliwości poszczególnych postępowań konkursowych (np. czy wskazano w niej do nominacji osobę o oczywiście mniejszych kompetencjach w stosunku do innych osób startujących w konkursie), jak też okoliczności odnoszących się do samych sędziów biorących w nich udział (np. czy w grę wchodzi powołanie po raz pierwszy na urząd sędziego, czy też sędzia wcześniej był powołany do sądu niższego rzędu w niebudzących wątpliwości procedurach i tym samym przeszedł określony, prawidłowy proces weryfikacji, czy w grę wchodzi awans sędziego z pominięciem pośredniego szczebla sądu, czy sędzia bezpośrednio przed powołaniem na urząd był zaangażowany w jednostkach podległych władzy wykonawczej lub Krajowej Radzie Sądownictwa) oraz charakteru spraw, w których orzekają lub orzekały sądy z ich udziałem (np. czy są one istotne z punktu widzenia

władzy politycznej). Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy stwierdził, iż „nie jest wykluczone, że mimo powstania zasadniczych wątpliwości co do tego, czy dochowany zostaje standard niezawisłości i bezstronności danego sędziego uczestniczącego w składzie sądu ze względu na objęcie przez niego urzędu w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, to w konkretnych okolicznościach wątpliwości te nie zostaną potwierdzone, co będzie równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności”.

Wypada zatem uznać, że sygnalizując konieczność wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem sądu powszechnego z uwagi na zaistnienie uchybienia wymienionego art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (nienależyta obsada sądu) i powołując się w tym względzie na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., zainteresowana osoba nie może poprzestać na wskazaniu, jak uczynił to obrońca S. D. że sędzia uczestniczący w składzie orzekającym został powołany do pełnienia urzędu w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ale powinna przedstawić dodatkowo wyżej wymienione okoliczności podające w wątpliwość niezawisłość i bezstronność sądu, który orzekał w danej sprawie. W przeciwnym razie nie jest podważone domniemanie, że sprawa ta została rozpoznana przez sąd niezawisły i bezstronny.

Na marginesie można wspomnieć, mając w polu widzenia wspomniane w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego kryteria oceny, czy w danej sprawie wchodzi w grę bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., że z uzasadnienia uchwały nr (...) Krajowej Rady Sądownictwa wynika, iż sędzia M. C. przed powołaniem do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego w (...):

- był sędzią Sądu Rejonowego w Ż., następnie Sądu Okręgowego w B.
- jako sędzia delegowany dłuższy czas orzekał w Sądzie Apelacyjnym w (...),
- był opiniowany przez sędziego wizytatora Sądu Apelacyjnego w (...), który określił go jako osobę posiadającą rozległą, ugruntowaną wiedzę prawniczą

(wykazaną też tytułem doktora nauk prawnych i publikacjami prawniczymi), niezbędne doświadczenie życiowe i zawodowe, wykazującą ponadprzeciętną pracowitość oraz zaangażowanie w wykonywaniu czynności służbowych i tym samym spełniającą wszystkie wymogi, by ubiegać się o powołanie na stanowisko sędziego apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...).

Nadto nie ma powodów by uznać, że sprawa S. D. była istotna z punktu widzenia władzy politycznej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie. Wyrażone w postanowieniu stanowisko czyniło zbędnym wypowiedanie się w przedmiocie wstrzymania wykonania orzeczenia wydanego w sprawie S. D. .